

PRVI ANDRAGOŠKI DAN ILI „KAKO JE DOBRO VIDJETI TE OPET”

U organizaciji Katedre za andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Društva za obrazovanje odraslih, na Zlatiboru je, od 21. do 23. decembra 2007. godine, po prvi put održan Andragoški dan. U ovako nazvan dan kao okvir, smestilo se trodnevno dešavanje, na kome su se okupila 62 diplomirana andragoga i 6 studenata andragogije. Među diplomiranim bili su svi oni sa kojima smo uspeli za kratko vreme da uspostavimo kontakt, a koji nisu bili sprečeni da pristignu.

Potrebu za međusobnim susretanjem, razmenom informacija, organizovanim usavršavanjem, profesionalnom asocijacijom, profesionalnom pomoći, kao i za mnogo toga sličnim osećali smo svi bez obzira u kom području obrazovanja odraslih bili, i u kojim institucijama i organizacijama radili. I eto, konačno je došao i taj naš, Andragoški, dan, kao dugo čekana prilika da se puno toga kaže, pita i dogovori.

Petak popodne, sa kojim je naš dan počeo, iskoristili smo da se prikupimo, na Zlatibor stignemo i udubno se smestimo. Veče je bilo pravo doba za neformalna druženja, ćaskanja, prisećanja, upoznavanja...

Mnogo toga, prethodno veče započetog, nešto formalnije, nastavljeno je sutradan, tokom prvog termina za rad, nazvanog „Upoznavanje i prepoznavanje”. Broj prisutnih učesnika dozvolio je da se svako predstavi imenom i prezimenom, kao i institucijom u kojoj radi. Nakon toga usledile su prezentacije uz diskusije, koje su bile organizovane u plenumu. Teme su bile sledeće: Bolonjski proces i promene na Katedri za andragogiju; Razvoj novih naučnih disciplina u andragogiji; Politika i strategija obrazovanja odraslih u Srbiji; Andragoški kadrovi i zapošljavanje u obrazovanju odraslih; i Međunarodne tendencije u obrazovanju odraslih (politika, projekti, profesionalizacija).

Učesnici su, uz obilje različitog materijala, dobili i jedan upitnik u kojem je trebalo da navedu grupe poslova i radnih zadataka koje obavljaju na svom radnom mestu; znanja i kompetencije stečene tokom studija, koje su im naročito koristile u radu; i andragoška znanja i veštine koje su im posebno potrebni za uspešno obavljanje posla (kao svojevrsna preporuka na šta obratiti pažnju

tokom pripremanja studenata andragogije). U Tabeli broj 1 prikazani su opisi koji su na ovaj način prikupljeni.

Tabela broj 1:
Grupe poslova i radnih zadataka, posedovana i potrebna znanja, veštine i kompetencije²

Grupe poslova i radnih zadataka	Znanja i kompetencije stečene tokom studija	Znanja i veštine potrebni za uspešno obavljanje posla
Marketing	Znanja iz psiholoških nauka, u cilju boljeg razumevanja međuljudskih odnosa i uopšte ljudi sa kojima sarađujemo	Istraživački rad (projekti)
Kontakt sa srodnim institucijama	Metodologija istraživanja	Ocenjivanje polaznika
Formiranje grupa polaznika	Iskustva stečena tokom izrade diplomskog rada s obzirom da je u pitanju teorijsko-empirijsko istraživanje	Znanja i veštine koje se stiču interkulturnom saradnjom
Saradnja sa realizatorima nastave	Pravila izrade standarda zanimanja i programa obrazovanja i obuke	Softverski paket SPSS
Učešće na tenderima	Izrada testova	Profesionalni engleski jezik
Izveštavanje	Metodika rada sa odraslima u oblasti elementarnog opismenjavanja	Istraživanje obrazovnih potreba različitih kategorija odraslih
Izrada uputstava i procedura	Istraživanja obrazovnih potreba odraslih	Pisanje programa obuke
Rad sa poslodavcima	Evaluacija obrazovnih aktivnosti i rezultata tih aktivnosti	Iskustva drugih zemalja
Rad sa nezaposlenima (informisanje, savetovanje, motivisanje, aktivacija)	Teorija profesionalnog obrazovanja, ali u domenu kompanijskog obrazovanja	Menadžment u obrazovanju odraslih
Organizacija i koordinacija svih aktivnosti vezanih za programe obrazovanja i obuke	Andragoška istraživanja i statistika	Izrada nastavnih planova i programa

² Na osnovu navoda učesnika formirane su opštije kategorije u koje je najčešće uvršćeno po više sličnih opisa

Grupe poslova i radnih zadataka	Znanja i kompetencije stečene tokom studija	Znanja i veštine potrebni za uspešno obavljanje posla
Administrativni poslovi	Organizacija rada	Profesionalno osposobljavanje kadra iz osnovnog obrazovanja odraslih
Pisanje programa obuke	Didaktička znanja	Komunikacija (komunikacijske veštine)
Organizacija i realizacija festivala obrazovanja odraslih	Brzo snalaženje pri izboru adekvatne literature za kratko vreme	Pravljenje kurikuluma
Realizacija projekata	Širina teorijskog znanja koja mi je omogućila da se snađem u konkretnoj oblasti koja nije andragoška	Metode aktivne nastave u radu sa odraslima
Realizacija ispita o stručnoj osposobljenosti	Planiranje i organizovanje kadrova	Sklonost za permanentno učenje
Rad sa nastavnicima	Organizatorske veštine	Didaktička znanja
Analiza i praćenje stanja u oblasti obrazovanja	Sistematičnost	Inovacije
Programiranje	Analitičnost	Kreativnost
Evaluacija (rada predavača, obavljenih aktivnosti...)	Usmerenost ka cilju	Analitičnost
Učešće u izradi predloga strateških dokumenata	Spremnost za individualni i timski rad	Timski rad
Planiranje (rada, različitih obrazovnih programa)	Realizacija i organizacija obuke	Postupci profesionalne selekcije
Realizacija programa obuke	Oblast motivacije	Savremena metodologija istraživanja potreba na tržištu radne snage
Analiza zanimanja	Prikupljanje i obrada različitih podataka	Aktivacija
Međunarodna saradnja	Aktivno slušanje	Evaluacija (samoevaluacija)
Praćenje realizacije obrazovne aktivnosti	Proces profesionalne selekcije	Procena potencijala osoba
Plasman programa organizacije	Planiranje obrazovanja	Informacije o potrebama posebnih kategorija lica
Karijerno praćenje (zaposlenih i nezaposlenih)	Veštine timskog rada	Postupci prikupljanja podataka
Praćenje kretanja na tržištu rada	Značaj neformalnih oblika obrazovanja	Uticaj na motivaciju

Grupe poslova i radnih zadataka	Znanja i kompetencije stečene tokom studija	Znanja i veštine potrebni za uspešno obavljanje posla
Posredovanje u zapošljavanju	Sve iz oblasti formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih	Izvođenje obuka
Sklapanje individualnih planova zapošljavanja i procena	Važnost permanentnog obrazovanja i podizanja nivoa svesti korisnika	Obuke za trenere
Saradnja sa lokalnom samoupravom	Savetodavni rad	Procena kvaliteta, potreba i korekcija zatečenih kompetencija nezaposlenih lica
Odabir i uključivanje lica u programe obrazovanja	Vođenje projekata	Prikupljanje informacija sa tržišta rada
Kadrovska administracija	Komunikacijske veštine	Kompetencije vezane za savetodavni rad
Oglašavanje	Prezentacijske veštine	Profilisanje korisnika
Prijem novih radnika	Fenomen slobodnog vremena odraslog čoveka	Opis radnog mesta, kreiranje programa obuke za radno mesto, praćenje pokazatelja uspešnosti na radnom mestu
Strateško planiranje i pozicioniranje brenda	Kontinuirano obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih stručnjaka kao deo filozofije doživotnog obrazovanja	Ekonomika obrazovanja
Selekcija novih radnika	Sposobnost snalaženja u mnoštvu informacija	Organizacija i planiranje
Profesionalni razvoj kadrova	Znanja iz Psihologije zrelog doba i starenja	Prezentacijske veštine
Ocenjivanje radnih kompetencija zaposlenih	Kritičko mišljenje	Monitoring
Sertifikacija internih trenera	Način učenja odraslih	Nove metode u nastavi
Izrada baze provajdera	Oblici, metode i tehnike u obrazovanju odraslih	Veštine izveštavanja
Ispitivanje obrazovnih potreba	Znanja iz Andragogije rada	HRD i HRM
Izrada raznih statističkih izveštaja	Sposobnost i insistiranje na značaju samoobrazovanja	Projektni menadžment
Sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja	Iskustva drugih zemalja u obrazovanju odraslih	Andragogija rada

Grupe poslova i radnih zadataka	Znanja i kompetencije stečene tokom studija	Znanja i veštine potrebni za uspešno obavljanje posla
Akreditacija obrazovnih programa	Koncepcija doživotnog obrazovanja	Selekcija kandidata
Izrada procedura i uputstava	Znanja iz Psihologije rada	Svetski trendovi u oblasti obrazovanja odraslih
Upravljanje firmom ili organizacionom jedinicom (strategija, razvoj, finansije, plan i analiza)	Opšta pedagoško-andragoška znanja	Procenjivanje obrazovnih programa provajdera
Utvrdjivanje socijalne anamneze korisnika	Rad u manjim grupama	Veštine rada sa ljudima
Učestvovanje u radnoj terapiji	Psihologija učenja	Karijerno vođenje
Rad na zaštiti dece i omladine lišene roditeljskog staranja	Prisustvovanje časovima u nekoj instituciji za obrazovanje odraslih u okviru obavezne andragoške prakse	Veštine za pisanje projekata
Osposobljavanje mladih pod rizikom za samostalan život i rad po izlasku iz sistema socijalne zaštite	Nešto malo o analizi potreba za obukama	Procena rada nastavnika u obrazovanju odraslih
Koordinator aktivnosti dnevnog boravka za decu i omladinu sa smetnjama u razvoju	Principi grupne dinamike	Definisanje kriterijuma za uključivanje u obrazovne programe
Rad sa specifičnim kategorijama: stari, invalidi, osuđenici itd.	Metodika socijalno-vaspitnog rada	Rešavanje konfliktnih situacija
Naučna istraživanja	Znanja iz oblasti Socijalne andragogije	Odnos andragoga i polaznika
Rad na izradi standarda (zanimanja, ocenjivanja...)	Znanja iz oblasti Opšte psihologije	Odnos andragoga i spoljnih saradnika
Izrada kurikuluma	Znanja iz oblasti Porodične andragogije	Pet koraka (praktičnih) u TNA
Predstavljanje institucije	Znanja iz "Škole za roditelje,"	Sve o SNA
Uređivanje publikacija	Definisanje ciljeva, ishoda i sl. obrazovanja	Modularni pristup u izradi programa obuke
Prevođenje	Znanja iz oblasti Socijalne patologije	Praksa u HR odeljenjima ili određenim institucijama

Grupe poslova i radnih zadataka	Znanja i kompetencije stečene tokom studija	Znanja i veštine potrebni za uspešno obavljanje posla
Tehnička realizacija celokupnog putovanja	Znanja iz oblasti Penološke andragogije	Psihologija učenja
	Znanja iz oblasti pedagogije, sociologije...	Veštine prodaje
	Uočavanje problema iz kojeg se izvodi predmet istraživanja	Veštine u primeni metoda individualnog i grupnog rada
	Fundamentalna disciplinarna znanja	Logistička podrška u organizaciji programa
	Istorija andragoških ideja	Podrobnije snimanje i praćenje novonastalih potreba u oblastima kao što su gerontologija i socijalna zaštita starih
	Sva koja su formirala stavove u vezi sa značajem obrazovanja i doživotnim učenjem	Više stručne prakse u toku studija
	Moderacija, vođenje grupnog rada	Znanja iz oblasti Penološke andragogije
		Znanja iz oblasti Socijalne patologije
		Fleksibilnost
		Kooprativnost
		Rad u stresnim uslovima
		Rad sa konfliktnim ljudima
		Rad u kratkim rokovima
		Globalni i evropski tokovi u obrazovanju i značaj obrazovanja odraslih
		Promene u obrazovanju u Srbiji i uključivanje u evropske tokove
		Organizovanje sistema informisanja
		Kompjuterske veštine
		Strani jezici
		Strateško planiranje
		Soft skills

Kada se pogleda brojnost navoda u prvoj koloni Tabele, vidi se da andragozi obavljaju više grupa različitih poslova na svojim radnim mestima. Oni i upravljaju, načešće koordiniraju i organizuju različite obrazovne aktivnosti, neke sami i realizuju, rade sa polaznicima različitih ciljnih grupa, evaluiraju, osmišljavaju i realizuju projekte, selektuju, prate, savetuju, izveštavaju itd. itd. Tvrde da su puno toga relevantnog za obavljanje svog posla naučili na Fakultetu, bilo da je reč o setovima znanja iz različitih naučnih i studijskih disciplina, izdvojenim znanjima i veštinama, kompetencijama, preko stavova, opštih veština, pa do razvijanja i nekih osobina ličnosti. Ipak, najviše navedenog našlo se u koloni koja sadrži znanja i veštine koje su potrebne za uspešno obavljanje poslova na kojima su učesnici ovog Dana angažovani. Izgleda da mnogo radimo, mnogo znamo, ali nam još mnogo više znanja i veština treba. Eto, šta i nama andragozima čine obrazovne potrebe.

Tokom najvećeg dela tog drugog poslepodneva odvijala se "Andragoška čajanka,.. Za organizovanje rada u malim grupama i pospešivanje diskusije na pojedine, za andragoge, veoma značajne teme, korišćena je tehnika "Speed networking-a,.. Svaka od tema za diskusiju "dobila,, je svoj sto (ukupno šest, a svaki sa ograničenim brojem stolica), koji je imao svog domaćina. Domaćin stola je svakoj od grupa koja bi na po pola sata dolazila za njegov sto pružao uvodne informacije i pitanja za diskusiju. Za svakim stolom postojala je i mogućnost da se ponešto zapiše na papirima velikog formata (koji su ovom prilikom bili u ulozi stolnjaka). Uz čaj, kafu i keksiće, tokom Čajanke, obavljene su ukupno četiri promene. To znači da je svako od učesnika imao mogućnost, da prema sopstvenom izboru, uz dovoljan nivo brzine da bi zauzeo mesto za željenim stolom, diskutuje o četiri teme. Ponuđene su bile sledeće: Obrazovanje odraslih – strategija, zakoni, akcioni plan; Popularizacija obrazovanja odraslih (festivali i dr); Međunarodna andragoška konferencija; Zapošljavanje, HRD, HRM i nove kompetencije andragoga; Andragoška praksa, provajderi, treninzi; i Profesionalna asocijacija andragoga.

Zavirićemo malo u ono o čemu se za stolovima diskutovalo.

Obrazovanje odraslih – strategija, zakoni, akcioni plan. Kada je reč o Strategiji razvoja obrazovanja odraslih ona treba da bude integralni deo Strategije razvoja obrazovanja. Dugo već je prisutna potreba za donošenjem Zakona o obrazovanju odraslih. Postoji više aspekata obrazovanja odraslih, koje bi nadalje bilo neophodno regulisati podzakonskim aktima (na primer: licenciranje organizatora obrazovanja odraslih, akreditacija itd). Akcioni plan bi trebalo

da obezbedi implementaciju Strategije razvoja obrazovanja odraslih u okviru čitavog obrazovnog sistema.

Popularizacija obrazovanja odraslih (festivali i dr). Konstatovano je da "svako od nas, kao pojedinac, može mnogo toga da uradi, zapravo, svako od nas, svakoga dana, ima svoj mali doprinos popularizaciji andragogije,,. Razmišljanje je nadalje išlo u dva pravca: neophodno je da se izradi dugoročna strategija – marketing plan, a takođe je predložen niz kratkoročnih promotivnih aktivnosti. Izradu dugoročne strategije bismo mogli da poverimo profesionalnoj agenciji, koja bi to uradila zajedno sa nama, ili da se pri profesionalnom udruženju formira sekcija za promociju. Na listi kratkotrajnih promotivnih aktivnosti našlo se više ideja: festivali, sajam, "Andragoški dan,,", "Mesto za obrazovanje,,", pružanje stručne pomoći andragozima, sajt, mediji, držati monopol nad nekim programima, pozitivne studije slučaja, promotivne aktivnosti za različite ciljne grupe, "Andrago,, kafe...

Međunarodna andragoška konferencija. S obzirom da se 2009. godine navršava 30 godina od upisa prve generacije studena na Studijsku grupu za andragogiju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, planira se tim povodom organizovanje međunarodne konferencije. Ovo je bila prilika da se čuju predlozi tema kojima bi ona mogla da bude posvećena. Iskristalisale su se sledeće ideje: Profesionalni identitet andragoga; Društvo znanja – znanje, učenje, obrazovanje, rad, čovek, društvo; Obrazovanje odraslih – socijalni fenomeni i osetljive društvene grupe; Formalno i neformalno obrazovanje odraslih; Saglasnost evropskih i nacionalnih dimenzija obrazovanja odraslih; i Univerzitet, Bolonja, andragogija, andragog.

Zapošljavanje, HRD, HRM i nove kompetencije andragoga. Između brojnih istaknutih problema sa kojima se susreću andragozi obavljajući svoj posao, i potraga za rešenjima, izdvojena je lista andragozima nedostajućih kompetencija. To su: finansijski aspekt vezan za ljudske resurse, pravni aspekt takođe vezan za ljudske resurse, regrutovanje, selekcija, savetovanje, karijerno vođenje, strateško planiranje, upravljanje promenama, istraživanje, unapređivanje korporativne kulture, sve menadžment veštine. Jasno je istaknuta neophodnost preispitivanja profila diplomiranog andragoga.

Andragoška praksa, provajderi, treninzi. Brojni su segmenti koji se odnose na provajdere u oblasti obrazovanja odraslih, a koji zahtevaju intervencije u smislu poboljšanja. Istaknut je, na primer, nejednak položaj provajdera. Kada su u pitanju informatičke obuke finansijeri prednost daju privatnim provajderima, a kada su u pitanju klasične, uže stručne obuke, prednost je na strani državnih institucija. Kada je reč o određenim vrstama obuka prisutan je nedosta-

tak provajdera, što otvara brojne barijere. Dugo već opstaje urgentna potreba za uvođenjem stadarda i akreditacijom provajdera, koja ne bi bila obavezna za sve. Kada je reč o priznavanju sertifikata koje različite institucije i organizacije za obrazovanje odraslih izdaju, neophodno je uspostavljanje interministarske saradnje.

Profesionalna asocijacija andragoga. Misija profesionalne asocijacije bi trebalo da bude zastupanje profesionalnih interesa, informisanje, podrška i razmena. Zadaci: angažovanje na uvođenju sistema akreditacije, standardizacije, karijerno vođenje diplomiranih andragoga, usavršavanje kadrova, realizacija projekata i pružanje usluga. Članstvo treba da bude ekskluzivno, a rad asocijacije bi se finansirao iz članarina, donacija, Društva za obrazovanje odraslih, akreditacije i pružanja usluga. Ponuđene su četiri forme organizovanja: pri Katedri za andragogiju ili Institutu za pedagogiju i andragogiju, kao nova nevladina organizacija, u okviru Društva za obrazovanje odraslih i kao profesionalna asocijacija.

Očigledno je da je odabrana tehnika rada „Speed networking” omogućila da se za relativno kratak vremenski period razmeni puno informacija i dođe do obilja ideja, i sve to na prilično sistematizovan način.

Slobodno vreme, večera i druženje otpočeli su izložbom izdanja iz oblasti andragogije, uz mogućnost njihovog naručivanja, u „Andragoškom kafeu”. Druženje je, kako to najčešće i biva, bilo lepo i do duboko u noć.

Sa nedeljom (23. decembar) se naš dan završavao. Vreme do ručka iskorišćeno je za rad, koji je otpočeo prezentacijom „Međunarodne aktivnosti u Srbiji u oblasti obrazovanja odraslih”. Nakon toga, usledile su poster prezentacije, uz pomoć kojih je sumirano sve ono što je prethodnog dana, tokom popodneva, diskutovano i inicirano, na „Čajanci”. Nakon prezentacija saglasili smo se da sve što smo planirali treba da odradimo zajedno, svako u odnosu na svoje pozicije, mogućnosti, afinitete ...

A šta nam dalje valja činiti? Izraditi funkcionalnu mapu andragoga, izvesti o dešavanjima tokom „Andragoškog dana” u institucijama i organizacijama gde svako od nas radi, otpočeti pripreme za međunarodnu konferenciju, formirati radnu grupu za Asocijaciju andragoga, međusobno se kontinuirano informisati o relevantnim dešavanjima, a takođe informisati i studenata, formirati sajt, organizovati jednom godišnje „Andragoški dan”.

Kako se skoro sva ovakva okupljanja završavaju evaluacijom, svima je na kraju pružena prilika da list papira ispune svojim dominantnim utiscima. Po-

zajmićemo neke od njih, da bismo, uz najčešće navođene utiske, dočarali kako je protekao „Andragoški dan”.

Organizacija

Sve pohvale i za organizaciju, i za teme i način kako smo ih obrađivali. Neko reče: „Šta sve može da se uradi za dva dana”. Apsolutno dobra organizacija.

Atmosfera

„Ponosna sam prvi put u životu što sam andragog!”

„Odlična atmosfera i prilika za sakupljanje ideja i otvranje novih pitanja.”

„Akcenat bih stavila na atmosferu, koja je odisala vedrim, prijateljskim duhom.”

Međusobni odnosi učesnika

„Volimo se i cenimo.”

O profesorima (organizatorima) – uz veliko hvala!”

„Tokom studija sam vas smatrala, pre svega, dobrim ljudima a tek posle izvanrednim profesorima koji su otvoreni i, koliko je bilo moguće, uvek dostupni za probleme i interesovanja studenata.”

Utisak diplomiranog andragoga

„Veliki doprinos profesionalnom samopouzdanju.”

Utisak studenta

„Veoma, veoma pozitivno iskustvo. S obzirom da sam student, dalo mi je ogroman podstrek za dalji rad, za još veće angažovanje, pružilo mi je još veću motivaciju za učenje.”

Očekivanja

„Nadamo se i radujemo sledećem susretu!”

„Drago mi je što je organizovan Andragoški dan i nadam se da će postati tradicionalan.”

„Utisci, ovi i još mnogi drugi, ostaju, čekajući sledeći, dogovoreni, Andragoški dan, dogodine u slično vreme. A do tada, svima nam valja dosta toga, na Zlatiboru planiranog, da uradimo. Svako dobro!”

Aleksandra Pejatović